

15 ลำานวนไทย

ผศ. ดร. ธเนศ เวรร์ธาดา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

แนวคำถามเรื่องลำานวนไทย แบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. ถามว่าใช้ลำานวนถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง
2. ถามว่าลำานวนใดมีความหมายตรงหรือไม่ตรง / สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหาของข้อความหรือคำประพันธ์ที่ยกมา
3. ถามว่าลำานวนใดใช้เติมในช่องว่างของข้อความที่กำหนดมาได้เหมาะสม หรือถามกลับกันว่าลำานวนใดไม่สามารถใช้เติมในข้อความที่กำหนดได้
4. ถามว่าลำานวนคู่ใดมีความหมายคล้ายกันหรือต่างกัน หรือลำานวนใดไม่เข้าพวก

1) เขาเป็นคนฉลาด บอกเขาสั้นๆ เขาก็ทำตามได้ ไม่ต้อง.....

- | | |
|------------------|---------------------|
| 1. เจงสีเบ๊ | 2. จั๊จ๊จ๊ |
| 3. ปากเป๊กปากแฉะ | 4. ชักแม่น้ำทั้งห้า |

2) ข้อใดใช้ลำานวนถูกต้อง

1. สามภรรยาคู่นี้เหมือนกันเหมือนไม้เบื่อไม้เมา
2. เด็กคนนี้ฉลาด บอกอะไรนิดเดียวก็เข้าใจ ไม่ต้องจำจ๊จ๊
3. เขาคิดจะจี๋ข้างจับตักแตนอีกแล้ว มีเงินอยู่แสนเดียว แต่คิดจะปลุกบ้านราคาห้าแสน
4. เขาขอมขายผ้าเอาหน้ารอด เพื่อเอาเงินไปจัดงานให้คุณพ่ออย่างสมเกียรติ

รายการที่ 15 ส่วนคนไทย

3) ส่วนในข้อใดไม่เหมาะสมที่จะเติมในข้อความข้างล่างนี้

“นายกฯ ขอร้องให้ทุกฝ่ายรัดเข็มขัดเพราะถ้าเรายังขึ้นทำทุกอย่างแบบ..... กันอยู่อย่างนี้ บ้านเมืองคงไปไม่รอดแน่นอน”

- | | |
|--------------------|--------------------------|
| 1. ฆ่าช้างเอง | 2. ดำนํ้าพริกละลายแม่น้ำ |
| 3. ชีช้างจับคักแตน | 4. ฆ่าควายเสียดายพริก |

4) ส่วนในข้อใดเหมาะสมที่จะเติมในช่องว่าง

พ่อแม่ต้องไม่เลี้ยงลูกอย่างตามใจ แต่ควรฝึกให้รู้จักอดทนต่อความยากลำบากบ้าง ลูกจะได้ไม่ กลายเป็นคนประเภท.....

- | | |
|-----------------------|------------------|
| 1. ใส่สาหร่ายแขวนไว้ | 2. ทำดีทีเหลว |
| 3. เหยียบจี้ไก่ไม่ฝ่อ | 4. ไม้หลักปักเลน |

5) ส่วนใดไม่สามารถใช้ได้ในตัวอย่างสถานการณ์ต่อไปนี้

“ตั้งแต่เจ้าโตเป็นหนุ่มมักทำความเดือดร้อนและสร้างปัญหาให้ฉันแสนสาหัสทุกวัน ฉัน อยากจะ.....ไปเลยจะได้พ้นทุกข์พ้นร้อนเสียที”

- | | |
|---------------|-------------------|
| 1. ตัดเชือก | 2. ตัดหางปล่อยวัด |
| 3. ตัดไฟต้นลม | 4. ตัดเป็นตัดตาย |

6) ข้อใดใช้ส่วนถูกต้อง

- ตั้งแต่เขาได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีดูเหมือนจะมีคนมาหาจนหัวกระไดไม่แห้ง
- การพูดของเธอนี้ เราไม่ได้เตรียมตัวเลย การพูดจึงเป็นแบบขายผ้าเอาหน้ารอด
- ถ้าเหนื่อยก็ลาออกเลย งานเงินของสงฆ์ร้านค้านักมากเหมือนเข็นครกขึ้นภูเขา
- ลูกสาวของเธอสนใจเล่นดนตรีไทยเหมือนเธอเลย เป็นปีเป็นขลุ่ยกันดีแท้ๆ

รายการที่ 15 ส่วนคนไทย

7) ข้อใดใช้ส่วนคนไทยถูกต้อง

1. ลูกสาวเธอโชคดีนะตกลงข้าวสาร ได้แต่งงานกับเศรษฐีที่ดินสบายไปเลย
2. แกงขามนี้เดิมเกลือแล้วรสชาติขึ้นมาก เห็นไหมล่ะแกงจัดจึ้งรู้คุณเกลือ
3. คนบ้านใกล้เรือนเคียง ต้องมีน้ำใจไมตรี แบ่งปันกันแบบหมูไปไก่มา
4. เชิญคุณเลือกทำเลและแบบบ้านเองดีกว่าครับ เพราะเดี๋ยวจะเข้าตำราปลูกเรือนผิด กิดจนเรือน
ทะลาย

8) ข้อใดใช้ส่วนไทยไม่ถูกต้อง

1. เขารับจะเป็นทนายหน้าหาว่าความคดียกยอทรัพย์ของธนาคาร
2. ทั้งๆ ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นนางกลางเมือง หล่อนก็ได้ขัดเคืองโต้ตอบใดๆ
3. เพื่อนๆ คิดว่าเขาเป็นนกสองหัว จึงพากันรังเกียจไม่คบค้าสมาคมด้วย
4. กีฬามหาวิทยาลัยแต่ละครั้ง สถาบันที่ไม่มีทีมชาตินักเป็นหมูสนามให้เขาซ้อน

9) ข้อใดใช้ส่วนไทยถูกต้อง

1. อุบัติเหตุคราวนี้เขาไม่ถึงกับบาดเจ็บสาหัส แค่อ้างเหลืองเท่านั้น
2. เขาชอบเอะอะโวยวายเป็นช่องปากแตก สร้างความรำคาญแก่ผู้อื่นอยู่เสมอ
3. เขาทำงานอย่างขยันไปที ไม่ได้อย่างนี้ก็เอาอย่างนั้นพอให้เสร็จๆ ไป เรียกว่า จีบแพะชนแกะแพะ
4. แม้จะรู้ว่าผู้หญิงที่เขาแต่งงานด้วยมีประวัติไม่ดีมาก่อน เขาก็ไม่กล้าโวยวาย เพราะเกรงว่าจะเป็นการ
ลู่หน้าปะจมูก

10) ข้อใดใช้ส่วนไทยถูกต้อง

1. โจรปล้นแบงก์เลือดเข้าตาสูไม่ถอย
2. กางเกงยีนส์ตัวนี้มีไซส์ไปวัดไปวาได้เท่านั้น แต่ไปได้ทั่ว
3. สังคมปัจจุบันดูไม่จริงใจต่อกัน ไซ้หน้ายักษ์เข้าหากันตลอดเวลา
4. หน่วยงานนี้ทำงานเหมือน “หุ่นกระบอก” ที่ถูกชักใยอยู่ข้างหลังไม่มีผิด

รายการที่ 15 ส่วนคนไทย

11) ข้อใดใช้สำนวนถูกต้อง

1. นายชัยทำผิดแล้วพยายามกลบเกลื่อนความผิดของตนเรียกว่า ช้างตายทั้งตัวเอาใบัวปิด
2. คนไทยชอบจัดงานใหญ่โตเสียเงินเสียทองเท่าใดไม่ว่า เข้าทำนองมะพร้าวต้นคก ยากต้นมี
3. เขาเป็นคนไม่ชอบวางแผน ทำงานให้เสร็จ รอดตัวไปวันหนึ่งๆ ทำนองตำข้าวสารกรอกหม้อ
4. นายสินีเป็นคนแปลกชอบพูดคล้อยตามเจ้านาย ไม่ว่าผิดหรือถูก เข้าทำนองเห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง

12) ข้อใดใช้สำนวนไทยได้ถูกต้อง

1. เด็กคนนี้อางานเอาการ ทำทางเป็น โล้เป็นพายุดีมาก
2. ตำรวจที่ดีต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ไม่คิดหาเศษหาเลยจากหน้าที่
3. เป็นลูกผู้หญิงต้องเดินเหินให้เรียบร้อย สง่างาม ไม่เดินมือห่างตีนห่าง
4. พนักงานพวกนี้พอเจ้านายไม่อยู่ก็ไม่ทำงาน ทำตัวเป็นลิงหลอกเจ้าอยู่ได้

13) ข้อใดใช้สำนวนได้ถูกต้อง

1. ลูกทำกิจการขาดทุนหลายครั้ง แต่แม่ก็มาไม่ตายขายไม่ขาด ให้เงินช่วยทุกครั้ง
2. ตอนนี้เขาร่ำรวย แต่เมื่อหนุ่มๆ ยากจน แทบไม่มีจะกิน เข้าทำนองดินถิบปากกัด
3. เธอบอกว่าไม่ชอบสมศักดิ์ แต่พอเขาชวนไปเที่ยวก็ไป เข้าตำราปากว่าตาขยิบ
4. คุณปู่เล่าว่าแต่ก่อนเรามีฐานะดีมาก ขนาดที่เรียกว่า ข้าวเหลือเกลือกม

14) ข้อใดใช้สำนวนถูกต้อง

1. เกิดอะไรขึ้นจึงส่งเสียงอะอะโวยวายราวกับเจ๊กต้นไฟ
2. ตรวจสอบข้อสอบให้ดีๆ อย่าให้มีที่ผิดรอดหลุดตาไปได้เลย
3. ทางบริษัทได้พยายามสอดแนมดูแลความประพฤติของพนักงานทุกคนอยู่แล้ว
4. ตำรวจทางหลวงสกัดจับโจรปล้นแท็กซี่ได้ 5 คน ล้วนแต่ฟันเฟิงสิ้นกลืนน้ำนมทั้งนั้น

15) ข้อใดใช้สำนวนถูกต้อง

1. ถึงฉันจะเคยทำความผิดมามาก แต่คราวนี้เธอจะมาตีขลุมว่าฉันผิดอีกไม่ได้นะ
2. ผู้ใหญ่บางคนพอหมดอำนาจก็ไม่มีบริวารห้อมล้อมเข้าทำนองนกไร้ไม้ไผ่
3. หมอยังไม่ได้ลงความเห็นว่าเป็นโรคร้าย อย่าทำเป็นกระต่ายตื่นตูมไปเลย
4. ถูกล้อว่าแค่นี้ทำไมต้องโกรธจนตาถูกตาพองด้วย

รายการที่ 15 ส่วนคนไทย

16) ข้อใดใช้สำนวนได้ถูกต้อง

1. เธอทำงานหนักจนเลือดตาแทบกระเด็นเพื่อหาเงินมาเลี้ยงลูกๆ
2. น้องเป็นลูกคนเดียวของครอบครัว ทุกๆ คนจึงรักและดูแลเธอรากับดาวล้อมเดือน
3. ชลทำธุรกิจหลายด้าน และเพื่อให้ธุรกิจดำเนินไปด้วยดี บางครั้งเขาจึงต้องเสียเบี้ยรายทางบ้าง
4. หลังจากจัดงานศพให้พ่อแล้ว ชัยต้องทำงานใช้หนี้อยู่หลายปี เข้าทำนองค่าน้ำพริกละลายแม่น้ำ

17) ข้อใดใช้สำนวนการเปรียบเทียบไม่ถูกต้อง

1. เหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้นอย่าทำเป็นกระต่ายตื่นตูมไปเลย
2. เขาเป็นลูกชานามา ก่อนแต่กลับดูถูกชานาเข้าทำนองวัวล้มตีน
3. เด็กคนนี้ปัญญาไม่ดึสอนเท่าไร ไม่รู้จักจำเหมือนตักน้ำรดหัวตอ
4. เหมือนทำคุณบูชาโทษ ผมเป็นคนช่วยเขาแท้ๆ ยังถูกกล่าวหาว่าทำร้ายเขา

18) ข้อใดใช้สำนวนไม่ถูกต้อง

1. เขาพยายามพึ่งตัวเองไม่เบียดเบียนญาติพี่น้อง แต่คราวนี้ต้องออกปากขอยืมเงินเพราะจนตรอกจริงๆ
2. คุณสองคนเป็นเพื่อนกันมานาน จะมาปิ่นเกลียวกันเพราะผลประโยชน์ขัดกันเท่านั้นเองหรือ
3. เด็กคนนี้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้เพราะมีครูประจำชั้นคอยหนุนหลังอยู่
4. นักศึกษาเงินก่อหวอดประท้วงรัฐบาลที่ลดรอนเสรีภาพของประชาชน

19) ข้อใดใช้สำนวนไม่ถูกต้อง

1. ขวาล่าสุครัฐมนตรินใหม่ถึงคราวล้มหมอนนอนเสื่อ ต้องเข้าผ่าตัดนิ้วในอุ้งน้ำดี
2. ถ้ามีผู้ว่าราชการจังหวัดส่งบัญชีมาเพียไม่ตรงกับความเป็นจริง ก็ถึงเวลาที่นายกรัฐมนตรียะเชือดไก่ให้ลิงดู
3. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ว่าการทำบัตรประชาชนแบบใหม่จะใช้เวลาเพียง 10 นาที หัวเด็ดตีนขาดฉันก็ไม่เชื่อว่าจะเป็นไปได้
4. วิธีแก้ปัญหาคาความรุนแรงของนักเรียน ครูประจำชั้นต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด และใจเย็น ไม่ใช่ทำแบบไฟไหม้ฟาง

รายการที่ 15 ส่วนคนไทย

20) เงินทองที่จะใช้สอยในค่ากินอยู่ นุ่งห่ม หรือใช้สอยเบ็ดเสร็จทั้งปวง จงเขมือบแหลม ใช้แต่เพียงพอ อนุญาตให้ใช้อย่าทำใจโตมือโต สรุ่ยสร่ายโดยถือว่าตัวเป็นเจ้านายมั่งมีมากหรือถือว่าพ่อเป็นเจ้า แผ่นดินมีเงินทองถมไป

ข้อใดมีความหมายตรงกับลักษณะไม่พึงประสงค์ที่กล่าวไว้ในข้อความต่อไปนี้มากที่สุด

- | | |
|--------------------|------------------|
| 1. เจ้ายศเจ้าอย่าง | 2. สัมมะเลเทเมา |
| 3. กินล้างกินผลาญ | 4. อีลุ่ยลุ่ยแลก |

21) ข้อความต่อไปนี้ตรงกับสำนวนใด

“ข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนตัวบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแทน นายเชียวชาญนั้น น่าจะเป็นการปล่อยข่าวเพื่อต้องการทราบว่าจะมีปฏิกิริยาอย่างไร”

- | | |
|-------------------|----------------------|
| 1. กวนน้ำให้ขุ่น | 2. โยนหินถามทาง |
| 3. หว่านพืชหวังผล | 4. ปากคนยาวกว่าปากกา |

